GAZETA KRAKOWSKA

Nro 83.

Z KRAKOWA DNIA 15 PAZDZIERNIKA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 7 Października.

Wczoray, dnia 6 b. m. w godzinach rannych woyska wszelkiey broni, stojące na osadzie i w okolicy, odbyły popis z ogniem na polach pod Warszawą. Nayiaśnieyszy Cesarz i Król, przybywszy tam około godziny 9tey w towarzystwie J. go Cesarzewicowskiey Mości, Wielkiego Xiążęcia Konstantego, objechał z Nim wszystkie linije, a potem zaczęły się ćwiczenia i obroty każdey broni właściwe, które kilka godzin trwały. Naypięknieysza pogoda sprzyiaiąca temu popisowi, ściągnęła mnóstwo widzów płci oboiey wszelkiego stanu, w poiazdach konno i pieszo.

Przybył tu w tych dniach JW. Baron Lebzeltern, Poseł Dworu Cesarsko-Austryiackiego przy N. Panu.

RAPPORT RADY STANU

o dwuletnich czynnościach Rządu, czytany na drugim posiedzeniu Izb połączonych dnia 14go Września r. b.

(Ciąg dalszy.)

Administracyia Depozytów.

Lubo Administracyia Depozytów ciąży ieszcze Trybunały, wszelako dzieło uregulowania i ukończenia ich w upłynionych dwóch latach, znacznie posuniętem i do końca zbliżonym zostało.

To co Rząd Pruski w roku 1806 z depozytów w gotowiźnie uwiózł odzyskanem zostało w roku 1818 w summie 336,278 złp. reszte zaś pretensyi o depozyta do Rządu Pruskiego załatwiła Konwencyia z dnia $\frac{10}{22}$ Maia 1819 roku a Rząd Królestwa Polskiego po nastąpionym obrachunku z Prussami zobowiązał się z Skarbu kraiowego pretensyie depozytowe zaspokoić, co też na początku teraźnieyszego roku 1820 w ten sposób nastąpiło, iż połowę należytości depozytowych Skarb depozytom w gotowiźnie zapłacił, drugą zaś połowę, w activach hypotecznych depozytom przekazał.

Gotowizna ze Skarbu w zastępstwie Pruss depozytom Trybunałów, Mazowieckiego, Płockiego i Augustowskiego zapłacona, wynosi summę 645,606 złp. i ta w miarę kończących się mass konkursowych i opiek, do których te depozyta należą, płaconą wierzycielom depozytowym zostaie.

Już poprzednio zdaiąc sprawę o petycyiach, wytłumaczyła się Rada Stanu Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości względem funduszu praemiów, którego uchylenia żądała Izba Poselska. Nie pobiera się on od mass pupilarnych, iedynie tylko od kapitałów mass konkurso-

wych. Administracyia depozytów, wymaga officyialistów i kosztów, fundusz ten służy na ich zastąpienie. Uczyniony postęp w massach konkursowych i w regulacyi depozytów zapowiada bliskie oczyszczenie z nich Trybunałów, a wtenczas ustanie i pobor funduszu premiowego.

Zaległe Rachunki.

Nieporządek, w iakim Urzędnicy Pruscy i Austryiaccy opuszczaiąc swoie posady zostawili rachunki Sądowe, i początkowe nieobeznanie się kraiowych Urzędników z rachunkowością, zrządziły znaczne w rachunkach Sądowych zawikłanie, które w niektórych Sądach pomnożyło się w czasie zaburzeń woiennych, gdzie nawet papiery i rachunki zatraconemi zostały. Ciągłe usiłowania i Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości i Izby Obrachunkowey tyle przecież skutkowały, że z 596 zalegaiących z końcem roku 1817 rachunków, iuż tylko z 23 Sądy w końcu roku 1819 obrachowanemi i pokwitowanemi nie zostały.

Wszakże są to po większey części Sądy pokoiu, które się z szczupłych funduszów na potrzeby Kancellaryi im przeznaczonych nie wyrachowały, a przeciwko którym dotąd środki rygoru zaniechanemi nie zostaną, dopóki ich usprawiedliwienie lub ustanowienie pewnego defektu nie nastąpi.

Działania Kommissyi Hypoteczney ustanowioney w wykonaniu prawa na ostatniem posiedzeniu Seymowem uchwalonego.

Koleyne urządzenie hypotek prawem Seymowem z roku 1818 uchwalone, zaczęło się w Województwie Mazowieckiem dnia 1 Lipca 1819 roku. Z strony Rządu użytemi zostały wszelkie środki, aby prawu przez Seym uchwalonemu zadosyć się stało; iakoż w rzeczy samey w terminie rocznym przez prawo ustanowionym, wszyscy właściciele i wszyscy pretensyie hypoteczne maiący wywołanemi zostali do popisywania się z ich prawami.

Winna tu wszakże Rada Stanu uczynić Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości otwarte wyiaśnienie, iakie wydatki wykonanie prawa tego za sobą pociąga.

Prawo Seymowe uwolniło wyraźnie tylko wpisywanie tavnych hypotek od opłaty stępla, nie uwolniło zaś wyraźnie od niey innych Aktów. Chcąc więc usunąć wszelką względem opłat wątpliwość, a oraz interessentom przynieść wszelką ulgę, iaka tylko z stanem Skarbu pogodzić się dała, uwolnił Xiąże Namiestnik przez postanowienie swoie z dnia 10 Lipca 1819 roku wszelkie działania zmierzaiące do pierwiastkowego zaprowadzenia hypotek od wszelkiey opłaty tak dla Skarbu iak i dla Urzędników, zastrzegaiąc tylko Skarbowi zwrót gotowych wydatków przez niego zaliczonych na sprawienie xiąg, papieru i inne potrzeby. Nie miał Rząd zupełney pewności ile papier, oprawa xiąg i inne wydatki wynosić będą, i dla tego wydatki te iako przy pierwiastkowem regulowaniu hypotek obliczyć się nie daiące, Skarb Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości na Kommissyią hypoteczną Województwa Mazowieckiego zaliczył; teraz dostawa papieru i oprawa xiąg przez Kommissyią Hypoteczną Województwa Mazowieckiego za zniesieniem się z Radą Obywatelską przez licytacyią in minus wypuszczona, wykryła, iż papier z oprawą xięgi hypoteczney 27 złp. kosztować będzie. Kommissyia Sprawiedliwości przedstawiła Xięciu Namiestnikowi potrzebę ściągnienia tego wydatku przez Skarb zaliczonego, od właścicieli i wierzycieli hypotecznych, i oczekuie postanowienia w tey mierze.

Raczysz zapewne Wasza Cesarsko-Królewska Mość uznać, iż wydatek ten inaczey urządzonym bydź nie mógł gdyby go albowiem Skarb bez zwrotu od właścicieli i wierzycieli ponosić musiał, nie mogłoby się bez nowego na kray nakładu obeyść, a ten co do hypotek nie mógłby bydź sprawiedliwiey i stósowniey nałożony, iak na właścicieli i wierzycieli, którzy naywięcey i bezpośrednio na urządzeniu hypotek zyskuią.

Oddział II.

O postępie Administracyi.

Wykonywanie praw i wymierzenie podług nich Sprawiedliwości iest iedynem powołaniem tego Wydziału, a szyb-

kość iego zaletą.

Znaczna bardzo z poprzedniego oddziału okazuiąca się różnica między wielością spraw w pierwszych Instancyiach, a małą ich liczbą w wyższych, zdaie się korzystne dla wydziału Sprawiedliwości o dobrem rozsądzaniu sporów dawać świadectwo, kiedy ledwo setna sprawa do Nayważszey Instancyi wywołaną została. Również i pośpiech w wymierzaniu sprawiedliwości w tem dostrzegac się daie, że w każdym prawie Sądzie co rok więcey się spraw rozsądza, wszakże i wielość spraw nie tak chęci pieniactwa iak raczey dobrego bytu, podzieloney własności, zaufania w Sądach i szybkiego wymiaru Sprawiedliwości bywa oznaką.

Z samey nawet wielości spraw karnych nie można wnioskować zepsucia obyczaiów i upadku moralności; większą wprawdzie była liczba spraw karnych w upłynionych dwóch latach, aniżeli w czasach dawnieyszych, lecz zapewne nie większa liczba zbrodni i występków; większa ta liczba spraw karnych pochodzi bez wątpienia z następuiących okoliczności:

Naprzód wielka liczba czynów dawniey ścigtych lub w prostych dawnieyszych rządach nieznanych, uznanemi zostały przez teraźnieysze prawodawstwa za zbrodnie, występki, lub wykroczenia policyyne, i tak:

a) Liczne sprawy z defraudacyi ceł i akcyz pochodzące, pomnażaią liczbę spraw karnych.

b) Sprawy z defraudacyi w lasach narodowych i prywatnych pochodzące, dawniey sądownie niedochodzone, lecz nayczęściey prywatnie karcone, przybyły do liczby spraw karnych.

c) Pomnażaią liczbę tę sprawy o przechowywanie zbiegów woyskowych i dopomaganie zbiegostwa.

d) Pomnaża się także liczba spraw karnych w miarę większey liczby Urzędników i Officyialistów, z przyczyny zdarzaiących się przeniewierzeń lub nadużyciów w urzędzie pod Sąd oddawanych.

Powtore: w dawnieyszych czasach mnieysze wykroczenia, ia nawet często i większe występki do Sądów nie przychodziły, lecz z mocy zwierzchności Pana nad włościanami i służącemi, lub władzą oycowską nad dziećmi, prywatnie karanemi były, lub wreszcie kościelne tylko kary i pokuty za sobą pociągały, co teraz wszystko to sądownie dochodzone i karane bywa.

Potrzecie: nie było dawniey z małemi wyiątkami dochodzenia zbrodni i występków z urzędu, nie było donosicieli urzędowych, wiele przeto przestępstw iuż to przez odrazę skarżenia, iuż przez prywatne godzenie się wiadomości sądowey nie doszło, gdy przeciwnie teraz organizowany wydział policyi kraiowey zataić się zbrodni nie daie.

Oprócz tych skutków działań i postępu Administracyi Wydziału Sprawiedliwości, redaktorowie przez Rząd do układania proiektów na teraźnieyszy Seym przychodzących wyznaczeni, trudnili się w upłynionych dwóch latach zbieraniem materyiałów i spostrzeżeń do ich pracy stósownych, i łącznie z Kommissyią Sprawiedliwości układaniem samychże proiektów; a proiekta te, iako to: zmian w Kodexie Cywilnym nowey procedury karney, i procedury cywilney, rozkazałeś iuż Wasza Cesarsko-Królewska Mość wnieść do narady zebranego Seymu.

W proiekcie procedury cywilney zadosyć się stało żądaniom Izb Seymowych, tak co do ustanowienia detaxatorów do oszacowania dóbr ziemskich, iako też co do krótszey iak dotąd redakcyi wyroków Sądowych.

Żądanie Izb Seymowych o zaprowadzenie Sądu przysięgłych wziętem zostało, przy układaniu proiektu procedury karney, pod naysumiennieyszą rozwagę. Ważność tey instancyi, przywiązanie do niey ludu, na łonie którego ona utworzoną i wykształconą została, powszechne nie ledwie domaganie się iey w Europie, były przytomnemi Radzie Stanu przy dyskussyi tey materyi. Nie bez ważnych wszakże powodów Rada Stanu na teraz od zaproiektowania tey instytucyi wstrzymać uznała potrzebę.

Z powodów tych wytłumaczyła się Rada Stanu Waszey Cesarsko - Królewskiey Mości składaiąc u podnóżka Tronu proiekt procedury karney. Wytłumaczy się równie Izbom Seymowym wnosząc proiekt teyże procedury.

Podany Waszey Cesarsko - Królewskiey Mości proiekt Statutu organicznego sądownictwa co do liczby sądów ziemskich i urządzenia urzędów do exekucyi wyroków i umów, pogodzonym iest o ile się dało i z życzeniami Izby Poselskiey i z istotną potrzebą.

Co do innych życzeń Izby Poselskiey obiętych petycyiami tyczącemi się Wydziału Sprawiedliwości, z tych żądanie o przedłużenie o rok ieden terminu prekluzyynego dla wierzycieli przez Kommissyią Radziwiłłowską przepisanego, równie iak żądanie, aby na Prezesów do Sądów wybierane były osoby z tego tylko Województwa, w którem urzędować maią. Wasza Cesarsko - Królewska Mość pierwsze raczyłeś uznać za nie mogące bydź spełnionemi dla ważnych przyczyn. Drugie za utrudniaiące i dobór osób i często przeciwne celowi bezstronnego wymiaru sprawiedliwości.

Oddział III.

O stanie wpływów i użyciu funduszów publicznych.

A naprzód, za rok 1818.

I. Podług Etatu na rok 1818 przeznaczoną była na cały wydział Sprawiedliwości Summa . złp. 2,275,160 —

II. Za szczególnemi postanowieniami na zaprowadzenie Sądu Pokoiu w Pyzdrach i dodanie Sądom Policyi Poprawczey w Kalwaryi i w Warszawie, pomocy . . 13300 —

Czyni razem złp. 2,288,460 —

Z tey Summy wydano

I. Na pensyie Etatowe, potrzeby kancellaryi i inne wydatki . . . . złp. 2,113,898 g. 6½.

II. Na pomieszczenie Magistratur i zakupienie utensyliów . . . . 76837 g. 13.

Razem 2,190,735 g. 19½

pozostało zatem w Skarbie z końcem roku 1818 . . . 97,724 g. 10½

II. za rok 1819.

I. Etatem za rok 1819 było przeznaczono

a) Na pensyie i wydatki zwyczayne i nadzwyczayne według obecnego porządku . . . . złp. 2,310,460 —

b) Na koszta zaprowadzenia nowey organizacyi . 200,000 —

W ogóle złp. 2,510,460 —

II. Postanowieniami szczególnemi assygnowanem zostało na Segregacyią Akt Rządowi Pruskiemu wydać się maiących, i na Delegacyą wysłaną do Białegostoku po odebranie własności Królestwa . . . . złp. 18,000 —

III. Tak dawne Remanenta iako też ściągnione należytości za druki i forszusa przeznaczone teraz na koszta rewizyi Sądownictwa, wykazały w ogóle funduszu 57,493 g. 7½

Razem 75,493 g. 7½

Ogólny stan funduszów Wydziału Sprawiedliwości był zatem w r. 1819 w summie . . zł. pol. 2,585,953 g. 7½.

Wydatek z pierwszey Summy tak na pensyie, iako też na pomieszczenie Magistratur i inne wydatki bieżące, wynosi zł. pol. 2,252,429 g. 2.

Latus 2,252,429 g. 2. — 2,585,953 g. 7½

Wydatek z drugiey summy na koszta redakcyi i proiektu do praw, dodanie pomocy do ukończenia konkursów, i na koszta Hypoteki . . zł. pol. 99,622 g. 7½.

Wydatek z trzeciey summy 9900

wydatek z czwartey . 14,368 g. 4.

Ogólny zatem wydatek w r. 1819 czyni zł. pol. 2,376,319 g. 13½.

Ogólna pozostałość z r. 1819 czyni zł. pol. . 209,633 g. 23½.

Z oszczędnością zaś z r.

1818 w ilości . . 97,724 g. 10½.

Ogólna pozostałość z o-
bud : óch lat wynosi zł. pol. 307 358 g 4⅘.

Wydział Administracyi Wewnętrzney Kraiu.

Przez rozwinięcie Artykułu 84 ustawy konstytucyyney, postanowieniem Rządu dnia 30 Maia 1818 r. obeymuiącem przepisy postępowania dla Burmistrzów i Woytów, cały porządek Konstytucyyny Wydziału wewnętrznego w ostatnim szczeblu Administracyi zaprowadzonym został, miasta szczegółowemi prawidłami i pieniężną poręką Burmistrzów w funduszach zabezpieczone, a Woyci obeznaią się z obowiązkami i stosunkiem swych czynności, aby się od nich Władze pośrednie więcey nad wskazany zakres nie domagały.

Tym sposobem stało się razem zadosyć dwom petycyom Izby Poselskiey, względem stałych przepisów dla Władz Administracyynych, iako i względem delegowanych do urządzenia miast, których mianowani osobno Dozorcy zastąpili.

Po rozwiązaniu byłych Rad Departamentowych Xięstwa Warszawskiego, Rady Woiewódzkie w porządku konstytucyynym 1818 r. urzędować zaczęły, a dla iednostayności w działaniu, stosunki ich i sposób znoszenia się z Władzą Administracyyną dokładniey oznaczonym został.

Ciągłe użalenia się na niedogodność podziału niektórych Obwodów, o których zmianę i Izba Poselska zanosiła do Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości prośbę, powodowały Kommissyią Rządową Spraw wewnętrznych i Policyi do wezwania Rad Woiewódzkich na wstępie ich urzędowania, iżby wspólnie z Kommissyiami Woiewódzkiemi podały plan dogodnieyszego rozgraniczenia tych Obwodów, w których istotna tego wymaga potrzeba, zmiana bowiem dzisieyszego podziału wiele za sobą pociągaiąca trudności, z gruntowną rozwagą przedsiębraną bydź powinna.

Część kraiu, która przez układ Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości z Prussami do Królestwa Polskiego przyłączoną została, iest iuż urządzona, a nadto, punkta graniczne od Prus na całey linii przywiedzione zupełnie do skutku z wzaiemnem obu stron akt stosownych oddaniem.

W rzędzie ogólnych czynności Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych i Policyi, których uskutecznienia spadł na nią po zeszłym Rządzie obowiązek, ważnym przedmiotem był obrachunek należności za dostarczenia dla woysk Rossyyskich, o który obie Izby Seymowe czyniły do Waszey Cesarsko Królewskiey Mości przełożenia, i Wasza Cesarsko-Królewska Mość sam w skutek ich życzeń, raczyłeś wielokrotnie Oycowską okazać troskliwość. Obrachunek ten, z wszelkich dla woysk Rossyyskich dostaw w naturze (wyiąwszy sól, wódkę, koszta na mlewo i wypiek) w ciągu lat dwóch ostatnich zupełnie ukończony, i sprawdzony został.

Również rachunki magazynowe z epoki od 1 Lutego 1816 r. aż do ich zniesienia w pięciu Woiewództwach, Płockiem, Lubelskiem, Mazowieckiem, Podlaskiem, Krakowskiem wygotowane, dążą ku ogólnemu ukończeniu.

Pretensyy do Rządów obcych i Rządu Xięztwa Warszawskiego wylikwidowanych, i po złożeniu udowodnionego rachunku, iuż ostatecznie zamkniętych, ogół cały przeszło 200 millionów wynosi.

Zaprowadzenie nowych Xiąg Gminnych nietylko zapewniło wewnętrzny w nich porządek, lecz dało sposobność do dokładnieyszego spisu ógólney kraiu ludności. Stan iey, skutkiem zapewne mniey dokładnych w początkach Raportów nie był pomyślnym, lecz ściśleysze obliczenie zakryło wskazany ubytek, i podług ostatniego w roku 1819 spisu Królestwo Polskie ma ludności 3,438,728.

W ciągu lat dwóch ostatnich wydała Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi popisowych wraz z pozostałemi z roku 1817 w ogóle głów 9300.

Że zaś Izby Seymowe żaliły się w uwagach nad rapportem Rady Stanu o dowolny ich dostarczania rozkład, uciążliwe do miast stołecznych przeprowadzania, i niesłuszne odzieży dla nich żadanie, przeto Wasza Cesarsko-Królewska Mość zaleciłeś Kommissyiom Spraw Wewnętrznych i Woyny, aby ściśle wzedł-

szy w ten przedmiot, zapobiegły zwiększaniu ciężarów od zaciągu do woyska nieodłącznych, powściągaiąc nieprawne Władz mieyscowych nadużycia. — W skutku tey Nayważszey Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości woli, powyższey prośbie Izb Seymowych stało się zadosyć, gdyż nietylko popór ludzi do woyska dokładniey urządzonym i liczba popisowych ściśley śledzoną została, lecz mieszkańcy od składek na żywienie i ubieranie rekrutów, iako też odprowadzenia ich do miast Woiewódzkich, postanowieniem Rządu są uwolnionemi.

(*Dalszy ciąg potem.*)

Z Paryża d. 29 Września.

Zyczenia i nadzieie Rodziny Królewskiey i dobrze myślących Francuzów spełnione dziś zostały, Xiężna Berry powiła bowiem szczęśliwie syna. Radosne to zdarzenie oznaymione zaraz zostało wystrzałami z dział i powszechną w Paryżu sprawiło radość. Domniemany ten Następca tronu nosić będzie tytuł Xcia Bordeaux na pamiątkę wierności i odwagi, którą mięszkańcy tego miasta okazali, nie wiedząc o zerwaniu kongressu w Chatillon d. 12 Marca 1814 Ludwika XVIII ogłosili Królem."

Przy zawieraniu 2go Paryzkiego pokoiu w Listopadzie 1815 ułożyli oba Cesarze, Austryiacki i Rossyyski, i Król Pruski pomiędzy sobą zieżdzanie się co trzy lata i zgromadzanie pierwszych swoich Ministrów i Angielskich, dla umowienia środkow do utrzymania spokoyności w Europie. Na mocy tego układu ziechali się w iesieni r. 1818 na kongres do Akwisgranu, i gdy na owczas postanowili cofnąć woyska swoie z Francyi i kray ten za spokoyny uznali, przyięli także Francyią za gwarandkę spokoyności Europeyskiey. Następny ziazd przypada dopiero w iesieni roku przyszłego; ale zdarzenia w Hiszpanii i Neapolu a może i inne przyczyny zniewoliły Monarchów do przyśpieszenia tego ziazdu. W Październiku r. b. nastąpić tedy ma nowy kongres, dla umowienia środków do utrzymania spokoyności w Europie. Z strony naszey znaydować się na nim będzie procz Posła w Wiedniu, Xże Richelieu, a z strony Angielskiey Xże Wellington.

Do niepewnych wieści należy, iż rozpoczęte są układy o przywrocenie Królestwa Polskiego w dawnych iego granicach.

Z drukowanych tu Pamiętników Bergamiego, względem których zawsze zachodzi wątpliwość, czyli są prawdziwe, przytoczemy dla ciekawych niektóre wyimki: — Rodzice Bergamiego przyszli przez rożne wypadki do ubostwa. On zaś w młodości poswięcił się czytaniu Pisma S. i stanowi duchownemu. Tymczasem przyszła mu ochota doświadczenia chleba żołnierskiego; zaciągnął się do pułku Francuzkiego i został officerem. Pewna okoliczność miała wielki wpływ na iego dalszy los. Znaydował się u Hrabiny C... na weselu, gdzie dla rozrywki sprowadzono wróżkę, która tak nowożeńcom, iako i gościom przepowiadała przyszłość. Bergamiemu przepowiedziała, że musi się poniżyć, dla bycia potem wywyższonym, że wielka iedna Xiężna, którey wielkie uczyni przysługi, zrządzi iego szczęście. W kilka czas potem słyszał o Xiężnie Walii (teraźnieyszey Królowey Angielskiey) mowiących, którey cnoty i dobro..ynnosć każdy wychwalał, i powziął nieodbitą myśl wniyścia do iey usług; ale że na ow-

czas nie było u iey Dworu żadnego wolnego mieysca, oprocz gońca, przypomniał sobie zatem przepowiedzenie wrożki, i osądził, iż to iest chwila, w którey się powinien poniżyć, dla bycia wywyższonym, i zamienił szpadę officerską na harop gończy. W podroży do Neapolu miał szczęście po dwa razy uratować życie Xiężny i mowi tylko o iey wdzięczności. Jedna z panien Xiężny obrociła na niego swoie widoki; ale Bergami wydobył się z tego niebezpiecznego położenia, iak niegdy wstydliwy Józef. Rozgniewana Panna usiłowała się zemścić. Wiedziawszy w iakim stroiu będzie Xiężna na balu maskowym, ubrała się podobnie, udawała swoią Panią, i udało iey się aż nadto ią ochydzić. — Oczekuie on tylko, (wyraża) na ukończenie słuchania świadków przeciw Królowey, dla wystąpienia i wyiawienia osób, o których tylko namienia. — Wyydzie więc druga część iego Pamiętników.

Z Włoch d. 21 Września.

Przechód woysk Austryiackich przez Lombardzko-Weneckie prowincyie odbywa się ciągle. Nie iest on dla mięszkańców uciążliwym ani w kwaterunku, ani w dostarczaniu żywności, bo wszystko obmyślaią kommissarze Rządowi, płacąc gotowizną, przez co powiększona iest sprzedarz żywności.

W Rzymie uwięziono trzech prawników podeyrzanych o należenie do taynego towarzystwa, a w Castel Gandolpho plebana i bakałarza. — Podczas dochodzenia powstania galerowych więźniów w Civitavecchia znaleziono iedno tylko dzieło do użycia, a ładunki karabinowe były bez kul i nie do kalibru. Teraz dochodzą, czyli to z opieszałości lub złey myśli nastąpiło.

Królewic Jeneralny Wikaryusz w Neapolu oddalił wyrokiem swoim Posłów Neapolitańskich w Paryżu i Wiedniu Xiążęta Castelcicala i Skaleta od wszystkich dostoyności, urzędów i pensyy, ponieważ nie uczynili zadosyć rozkazom Królewskim i rozkazał im się stawić dla dania sprawy z swoiego postępowania.

Z Sycylii nadeszły do Neapolu pomyślne wiadomości. Podług doniesienia Pułkownika Costa pod d. 31 Sierpnia, wszedł on z woyskiem po iego rozkazami będącem d. 29 Sierpnia do Caltagirone, (do iednego z miast, które z zapałem uchwyciło się sprawy Palermianów) rozbroił mięszkańców miasta i tey prowincyi. Działanie to (dodaie gazeta Neapolitańska) nastąpiło przed przybyciem Jenerała Pepe z wyprawą do Sycylii. Zachodzi więc nadzieia, iż nawet nie będzie potrzeby użycia całey iego siły do przywiedzenia obłąkanych wraz z Palermo do posłuszeństwa.

— D. 22 —

Podług wiary godnych doniesień wiadomość o postawieniu obserwacyynego korpusu Austryiackiego w Piemoncie, z którem połączyć się miało woysko Sardyńskie, nie zasługuie na żadną wiarę. Pułki woyska Austryiackiego stać będą aż do dalszych rozporządzeń w kraiach Weneckich.

W Neapolu na ulicy Toledo pochwycono pewnego wieczora kilku kraiowców i iednego cudzoziemca i oddano pod sąd. Pada bowiem na nich podeyrzenie, iż

chcieli zrobić spisek przeciw publiczney spokoyności. — Królewic Jeneralny Wikaryusz lustrował d. 10 b. m. 18 urządzonych batalionów gwardyi narodowey dla bezpieczeństwa stolicy. — Z wyroku tegoż Królewica rozpisana iest w całem państwie rekwizycyia koni i mułów. Mieć maią między 3 i 7 lat; cena ich oznaczona iest między 65 i 100 dukatów (ieden dukat złp. 9 wynosi); lecz właściciele zamiast gotowizny odbiorą tylko rewersa.

Z Sycylii nadeszła wiadomość, że Jenerał Florestan Pepe z głownym swoim sztabem przybył d. 6 Września do Messiny, a flota wysadziła d. 5 woyska do Melazzo, dokąt udał się Pepe dla ruszenia przeciw Palermo. Tymczasem Pułkownik Costa, który z oddziałem swoim opanował Caltagirone, wszedł d. 5 do Caltanisetta, a nazaiutrz pobił Palermski korpus z 1500 piechoty i 200 jazdy złożony za Caltanisettą; zabił z niego 150 ludzi i całą iego artyleryią z 4 dział składaiącą się zabrał. D. 8 zamyślał Pułkownik Costa uderzyć na S. Cataldo. Palermianie trzymali osadzone Ficara, w dolinie Messiny, i utrzymywali związki z swoiemi stronnikami. W dolinie Catanea trzymali osadzone miasto Bronta (którego Nelson nosił Xiążęcy tytuł) i zagrażali ościennem gminom. — Junta Palermska zniosła włóczące się zbroyne kupy, które nakładały na gminy opłaty, i nakazała im wykradzioną, z zbroiowni broń zwrócić. (Taż junta podług nadeszłych do Genui listów oświadczyć miała zrzeczenie się niepodległości i poddanie się Rządowi Neapolitańskiemu, byle Sycyliia równą liczbę deputowanych z Neapolitańskiemi prowincyiami do parlamentu wysełała.)

Na mieysce zmarłego Kardynała Mattei został w Catanea w Sycylii, gdzie teraz iest tymczasowe siedlisko zakonu Maltańskiego, obrany protektorem tego zakonu Kardynał Gregorio i wielkim krzyżem przyozdobiony.

Z Madrytu d. 15 Września.

Wczoray przyięły Stany pierwszy artykuł uchwały względem zniesienia Majoratów. Wszystkie majoraty i fideikommissy są zniesione i przechodzą do klassy dóbr sprzedać się mogących. —— Wniosek powiększenia woysku żołdu zacząwszy od porucznika aż do żołnierza przyięły także Stany.

Jenerał Riego w przeieździe przez Waladolidę do Oviedo był z naywiększemi uroczystościami przyięty.

W Kadyxie podług listów pod d. 8 z. m. panuie naylepszy stan zdrowia i zupełna spokoyność. Dotąd nie pokazał się tam żaden ślad zaraźliwey choroby, iak mylnie rozgłoszono.

Z Lipska d. 28 Września.

Uwaga Saskiego narodu zwroconą teraz iest na maiący się w d. 15 Października rozpocząć Seym, którego postanowienia ważnieyszemi bydź maią od poprzedzaiących. Jest on pierwszy po nastąpioney w r. zeszłym zmianie w obiorach deputowanych od stanu rycerskiego.

Z Królewca d. 24 Września.

Słychać, iż W. Xże Rossyyski Mikołay z swoią Małżonką przedsięwezmą d. 30 b. m. podroż do Berlina, i d. 15 Października tam staną. Dziecię swoie zostawią w Gatszynie pod okiem N. Cesarzowey Matki.

DODATEK DO Nro 83. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 15 PAZDZIERNIKA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

— Z *Krakowa* —

Nayiaśnieyszy Cesarz Austryi Współprotektor Rzeczypospolitey Krakowskiey wynagradzaiąc WW. Darowskiego i Matakiewicza za pełniony Urząd Sekretarzów w byłey Kommissyi Organizacyiney przez trzy Nayiaśnieysze Dwory ustanowioney, którzy iuż poprzednio przez Nayiaśnieyszego Cesarza Rossyi Króla Polskiego za też same prace Orderami S. Stanisława IV. klassy zaszczyconemi zostali, obdarować raczył pierwszego kosztownym pierscieniem, drugiego zaś kosztowną tabakierą z Cyframi własnemi, i te upominki przez JWW. Prezesów Senatu i Appellacyi na posiedzeniu publicznie wręczonemi Im zostały wraz z Adressami od JW. Rezydenta N. Cesarza Austryi Barona Lipowskiego, które obeymowały w sobie naywyższe oswiadczenie zadowolnienia Jego Monarchy z dopełnionych przez obdarowane osoby usług publicznych.

DZIEKAN

Naystarszy w Zawodzie Nauczycielskim Prezyduiący Wyborowi Rektorskiemu.

Podaie do wiadomości: iż w dniu 5tym Października r. b. stósownie do urządzenia wewnętrznego Uniwersytetu Krakowskiego Tytułu IV. §. 22 obrany został iednomyślnością wszystkich pięciu Wydziałów na swych oddzielnych posiedzeniach zebranych, Rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego Krakowskiego JW Walenty Litwiński na trzecie lat trzy. — Dziekanami zaś Wydziałów; dnia 6tego Października r. b. obrani zostali Prawnego Wny Felix Słotwiński Fizyczno-matematycznego W. Roman Markiewicz, Filozoficzno-Literatury W. Hermann Schugt.

W Krakowie dnia 7 Października 1820.

X. Floryan Kudrewicz,
Pr. P. S. Dz. Wy. Teol.
Jankowski, Sekretarz.

Uniwersytet Jagielloński z Towarzystwem Naukowym złączony, zachowuiąc przepis Statutu i chcąc uświetnić równie otwarcie Szkół iako też rocznicę zaprowadzenia Konstytucyi od trzech Nayiaśnieyszych Protektorów Wolnemu Miastu nadaney, odprawi na dniu 18 Października r. b. w Amfiteatrze Szkół Nowodworskich o godzinie 11 rano po-

siedzenie publiczne w niżey opisany sposób:

Józef Łęski zagai posiedzenie rozprawą o piękności w sztukach wyzwolonych i rozbiorze dziesięcioletne wystawienie obrazów w Paryżu.

Józef Januszewicz zamknie toż posiedzenie Nekrologiem Wincentego Barona Gostkowskiego.

W Krakowie dnia 14 Października 1820.

P. Czaykowski, Sekr: T. N.

Z Oporto d. 13 Września

Tymczasowy Rząd konstytucyyny przeniósł siedlisko swoie z Oporto do Koimbry zapobiegaiąc obawie Lizbony, aby Oporto nie stało się na przyszłość stolicą Rządu. Pożegnał Oportanów i udał się wczoray za liniiowem woyskiem, które przeciw Lizbonie ruszyło; pierwszym korpusem tego woyska dowodzi Cabreira, pod którego rozkazemi zostaie młody Pułkownik Sepulveda, a drugim Feldmarszałkowie Ferreira i Lacerda. — Doniesienia z Lizbony pod dniem 7 opiewaią, że Hr. Amarante, brat Prezesa tymczasowego konstytucyynego Rządu Silveiry, z wszystkiemi pod iego rozkazami w Tralos-Montes będącemi woyskami, przyszedł do Konstytucyionistów, i z woyskami z Koimbry i Leira ciągnie przeciw Lizbonie, gdzie dnia 16 stanąć zamyśla. — Podług poźnieyszych listów z Korunny nie przeszedł on osobiście do rokoszanów, ale gdy go woyska opuściły, uiechał z swoiego obozu z dwiema służącemi. — Dnia 9 b. m. spaliła się tu drukarnia gazety, przez co przerwane zostało na kilka dni wydawanie gazet.

Z Lizbony d. 13 Września.

Rządowa gazeta tuteysza pod dniem 8 b. m. donosi wbrew (powyższem z Oporto doniesieniem) że woyska w Tralos-Montes, Beira, Alenteio, Algarre i Estramadurze wierne są dawnemu porządkowi rzeczy, i że Rejencyia Królewska w wszystkich swoich rozrządzeniach ma iedynie na celu zapobieżenie woynie domowey i anarchii, i ieżeli życzenia tak zwanego w Oporto tymczasowego Rządu są takie same, tedy usunięcie dotychczasowych dolegliwości w krótce nastąpi. —— Dzisieysza gazeta Rządowa ogłosiła z rzadką otwartością dwie odezwy rokoszańskich jenerałów z dodaniem nad niemi swoich uwag. Taż gazeta zaprzecza pogłosce iakoby Rejencyia wzywała pomocy woysk obcych.

Podpułkownik Saavedra oddał wprawdzie Jenerałowi Champalimaud swoią szpadę iako rokoszanin, ale ten oddał mu ią na powrót, na mocy ogłoszonego przebaczenia.

Od trzech dni przerwany iest wszelki związek z Oporto, tak iż nic wiedzieć nie można co się w owych dzieie okolicach.

Do pożyczki, którą Rząd tuteyszy otworzył, nikt się nie zgłasza.

Z Londynu d. 29 Września.

We wtorek było wielkie zgromadzenie kobiet i mężczyzn w gospodzie Wolnych Mularzów dla ułożenia adresu do Królowey. Wielka sala, która wygodnie 4000 osób w sobie pomieścić może, zapełnioną była do południa. W godzinę potem przybyły parlamentowe członki, PP. Hobhouse, Home, Noel, Moore, Wood i inne. P. Wood doniosł zgromadzeniu, iż ma od swoiego syna z Włoch

wiadomość, że Królowa potrafi wszystkie swoie obwinienia zbić dokładnie. —— Wczoray przyięła Królowa w mięszkaniu swoim pół tuzina adressów i odpowiedziała na nie w zwyczaynym sposobie. Jedną z tych odpowiedzi zakończyła temi słowy: "Serce moie biie z radości, gdy pomyślę, że tyraniia w całym Europeyskim świecie zniszczona bydź musi. Postanowiona iuż iest iey zguba i niektóre sprzyiaiące iey członki powinny iey wystawić pomnik.,,

P. Henry przybył tu z Włoch z 15 świadkami za Królową i przywiozł nawet wózek, w którym Królowa po Włoszech z Bergamim ieździła. P. Vassali przywieźć także miał rysunki różnych domów, w których Królowa we Włoszech mięszkała.

Obior tego rocznego Lorda Prezydenta Londynu przeszedł dziś bardzo spokoynie i padł na Ławnika Thorpe, który zaraz obiął swoie urzędowanie. Tak Prezydenta, iako i obu Szeryfów obrano tą razą z przeciwney Ministrom partyi.

Rozszerzoną przez niektóre pisma tuteysze wiadomość, że kilka liniiowych okrętów i fregat zostaie w tey chwili uzbraianych, i że wsiądą na nie woyska, dla działania w wybuchnąć mniącey na stałym lądzie woynie, która wielki wpływ miała na Rządowe papiery, oświadcza dzisieysza Ministrowska gazeta Goniec za zupełnie zmyśloną, gdyż ani ieden okręt nie iest uzbraiany.

Przybyły d. 15 b. m. z Lizbony do Falmut podróżny powiada, iż woysko z Oporto oczekiwane tam było d. 16 i żadnego nie dozna odporu.

Z Dziennika Angielskiego pocztowego okrętu z Rio-Janeiro, który dnia 25 Lipca na morzu zatrzymany został, pokazuie się, że Rząd w Buenos-Ayres odrzucił wszystkie z strony Hiszpanii do ugody proponowane warunki. Zdaie się iż ten Rząd taką samę dał odpowiedź deputacyi od Jenerała Morillo, iak Rząd Wenezueli: "że uznanie ich samowładności i niepodległości służyć tylko może za podstawę do układów z Hiszpaniią.,,

Z Bruxelli d. 29 Września.

Królewic Następca tronu przedsięwziął szybką podróż do Warszawy, dla widzenia się z N. swoim Szwagrem Cesarzem Alexandrem. Małżonka zaś iego udać się nie zadługo ma do Petersburga i tam zimę przepędzić.

Pułkownik Francuzki Briche, który w r. 1815 tu zbiegł, na śmierć był skazany, ale potem ułaskawiony, został na nowo w Leodyium uwięziony.

Piękny tu pałac Xięcia Cambaceres ma bydź z wszystkiemi porządkami wynaięty.

Z Karlsruhe d. 16 Września.

Owdowiała W. Xiężna Badeńska, która ieździła do Konstancyi dla widzenia się z bratem swoim i siostrą, Xięciem Leuchtenberg (Beauharnais) i Hrabiną St. Leu w krótce tu iest na powrót oczekiwana.

P. Brougham, brat obrońcy Królowey Angielskiey, nadaremnie usiłował nakłonić do podróży do Londynu Szambelana W. Xięcia Ende i Oberżyste Kroglinger, dla pobicia zeznań przeciw Królowey Barbary Krantz. Oba nie podięli się podróży, ale zeznali na pismie, co im wiadomem było o pobycie Królowey w Karlsruhe.

Od brzegów Menu d. 27 Września.

Do Darmstadtu zieckną się dnia 14 b. m. pełnomocnicy do ułożenia zasad wolnego handlu w Niemczech za linią celną.

Seym związku Niemieckiego wezwał pod dniem 16 srodkową śledczą kommissyią w Moguncyi, aby zdała mu sprawę z dotych zasowych swoich czynności.

Winiarze w Frankonii i nad Renem tegoroczne wino nazwać chcą winem zaćmienia.

Podczas przedstawienia u Dworu w Peście wysokiey szlachty dnia 10 b. m. wszystkie damy pokazały się za przykładem N. Cesarzowey i Królowey w narodowym Węgierskim stroiu.

Uważaią, iż wszystkie do Włoch idące korpusy Austryiackie i dowodzący niemi Jenerałowie woiowali już tam przeciw Miuratowi.

DONIESIENIA

Dnia 19 na 20sty Września r. b. w nocy z Klasztoru OO. Franciszkanów w Krakowie, zbiegł Daniel Błeszyński O. K. P. z zaiętemi ruchomościami, to iest: koniem i klaczą maści siwey, bryczką krytą, sukniami męsko-polskiemi, bielizną i t. d. Ze ruchomości takowe na satysfakcyią Złp. 6000 wraz z procentami po 6 od 100 od dnia 1 Września 1817 r. oraz kosztami wyrokami przysądzonemi i w drodze exekucyi zrządzonemi, na rzecz Ur. Ant. Fer. Ziobroskiego Oby. dwoch kraiowego podpisanemu Dozorcy Aktami zaięcia przez Komornika Ur. Kaweckiego oddane zostały. Wzywa przeto wszelkie władze, tak Cywilne iako też woyskowe, aby zbiegłego Bleszyńskiego śledzić, tegoż odstawić lub przytrzymać, a podpisanego dozorcę w Krakowie w Rynku pod L. 16 mieszkaiącego uwiadomić nie zaniedbały zapewniaiąc zwrot kosztów.
W Krakowie d. 6 Października 1820 r.

Ant. Jastrzębski, ustanowiony Dozorca.

Bractwo Miłosierdzia niniejszym Obwieszczeniem uwiadomia Powszechność, iż czyniąc zadosyć ustawom i wszelkim Ordynacyom ściągaiącym się do porządku w przedaży fantów in Monte pietatis zastawionych, a w czasie wtychże ustawach i Ordynacyach wyznaczonym nie wykupionych, postanowiło tego rodzaiu fanty podać na publiczną licytacyią postarawszy się wprzody, aby każdy wszczególności fant przez osoby przysięgłe otaxowany był, i takowa taxa z podpisem taxuiącego w Xięgę na to przygotowaną wpisana została, która to licytacyia w Domu Miłosierdzia w Sali do schadzek Brackich przeznaczoney odbywać się będzie dnia 6 mca Listopada roku 1820 o godzinie 8 ranney aż do 1. Fanty maiące bydź licytowane znayduią się takowe: kleynoty, srebro, złoto, korale i do dnia 31 Listopada 1819 Suknie, bielizna, rożna i t. d. do 31 Listop. 1819 niewykupione.

Ostrzegaią się właściciele wymienionych Fantów imo Że ktoby sobie nie życzył, aby iego fant na Licytacyi przedany był, wolno mu go będzie wykupić, a to przez ten cały przeciąg czasu, który się od daty Obwieszczenia teraźnieyszego, aż do dnia Licytacyi wyznacza, sam tylko dzień Licytacyi wyiąwszy. 2do Że to wszystko co Licytacyia nad kwotę daną ex monte pio wyżey podane się, wrócone właścicielom zostanie. — Działo się w Domu Brackim na zwyczayney Schadzce dnia 15 Września 1820 roku

Piekarski, S. B.
Bugayski, Sek.